

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา กับประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา และประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษากับประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
3. เพื่อศึกษาตัวแปร ที่สามารถร่วมกันทำนายประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
2. ด้านการร่วมรู้สึก ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการมีความซื่อสัตย์ และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยตรง สามารถร่วมกันทำนายประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 3 ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษาปกติ และกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทุกสถาบัน ทั้งหมด 7 แห่ง โดยใช้นักศึกษาพยาบาลทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนขณะเก็บข้อมูลได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 460 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล

ตอนที่ 2 เป็นสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก มีข้อความจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ ด้านการร่วมรู้สึก ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเลือกอาหาร ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการมีความซื่อสัตย์ และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง

ตอนที่ 3 เป็นประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก มีข้อความจำนวนทั้งสิ้น 28 ข้อ ประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึก และความคาดหวังที่มีต่องานในการศึกษาภาคปฏิบัติ ต่อตนเอง และต่อวิชาชีพ

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม ได้จากการพิจารณาและตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาพยาบาล รวม 10 ท่าน ทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาพยาบาล ที่มีคุณสมบัติคล้ายประชากรจริงจำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาเท่ากับ 0.937 ประกอบด้วย ด้านการร่วมรู้สึกเท่ากับ 0.826 ด้านการยอมรับเท่ากับ 0.716 ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเลือกอาหารเท่ากับ 0.806 ด้านการเป็นแบบอย่างเท่ากับ 0.895 ด้านการมีความซื่อสัตย์เท่ากับ 0.875

และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงเท่ากับ 0.745 ส่วนประสพการปฏิบัติกา
รพยาบาลทางคลินิกเท่ากับ 0.879 หลังจากนำแบบสอบถามไปใช้จริงกับตัวอย่างประชากรทั้งหมด
460 คน ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.949, 0.811, 0.81, 0.896, 0.863, 0.91,
0.873 และ 0.907 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง ใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล
ทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 27 มกราคม ถึง 24 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ 2537 ได้แบบสอบ
ถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาคิดเป็น 85.19%

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เป็นตัวอย่างประชากร ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 63 รองลงมาได้แก่อายุระหว่าง 22-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.9 และมีเพียงส่วนน้อยที่อายุระหว่าง 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.1 ฐานะนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 63.5 และส่วนน้อยเป็นชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วนเหตุผลที่เข้ามาศึกษาวิชาชีพพยาบาล ส่วนมากเป็นความต้องการของผู้ปกครองคิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมาคือ ต้องการทำงานในอาชีพพยาบาลเพื่อช่วยเหลือชีวิตมนุษย์คิดเป็นร้อยละ 26.7 เป็นอาชีพที่หางานทำได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 22 และให้เหตุผลประกอบกัน 4 ข้อ คือ เห็นว่าเป็นอาชีพที่มีค่าตอบแทนสูง เป็นอาชีพที่หางานทำได้ง่าย เป็นความต้องการของผู้ปกครอง และต้องการทำงานในอาชีพพยาบาลเพื่อช่วยเหลือชีวิตมนุษย์ คิดเป็นร้อยละ 17.8 ภูมิภาคนา ส่วนใหญ่อยู่ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 66.3 ระยะเวลาที่ผ่านการฝึกปฏิบัติการพยาบาลส่วนใหญ่ผ่านการฝึกมาแล้ว 5 ภาคการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 45.7

2. สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา กับประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก

2.1 ค่าเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาโดยรวมทุกด้าน ($\bar{X} = 2.84$) และรายด้านคือ ด้านการเป็นแบบอย่าง ($\bar{X} = 3.27$) ด้านการมีความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.04$) และ ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการยอมรับ ($\bar{X} = 2.57$) ด้านการร่วมรู้สึก ($\bar{X} = 2.56$) ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ($\bar{X} = 2.62$) อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

2.2 ค่าเฉลี่ยของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง 34 ข้อ และอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย 6 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูง 5 อันดับแรกในเรื่องอาจารย์แสดงออกถึงการมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.37$) อาจารย์ประพฤติตนอยู่ในขอบเขตของจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.36$) อาจารย์ปฏิบัติ

การพยาบาลโดยนำความรู้และแนวคิดทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.32$) อาจารย์แสดงออกถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลากรในที่มสุขภาพ ($\bar{X} = 3.30$) และอาจารย์สนใจติดตามข่าวสารทางวิชาการและวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.27$) ส่วนสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือที่มีค่าเฉลี่ยในระดับเหมาะสมน้อย 5 เรื่องได้แก่ อาจารย์สามารถรับรู้ความรู้สึกของนักศึกษาได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 2.29$) อาจารย์มอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถของนักศึกษาแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 2.35$) อาจารย์สื่อสารให้นักศึกษาทราบว่าอาจารย์เข้าใจความคิดและความรู้สึกของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.39$) อาจารย์พูดสะท้อนความรู้สึกให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงปัญหาของตน ($\bar{X} = 2.45$) และอาจารย์ทักทายและไต่ถามความรู้สึกของนักศึกษาอยู่เสมอ ($\bar{X} = 2.45$)

2.3 ค่าเฉลี่ยของ ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ราชดำเนินและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดยที่รวมทุกด้าน ($\bar{X} = 3.10$) ต่อวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.42$) ต่องาน ($\bar{X} = 2.99$) ต่อตนเอง ($\bar{X} = 2.89$)

2.4 ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกราชข้อพบว่าประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกราชข้อ อยู่ในระดับดีมาก 1 ข้อ ดีปานกลาง 26 ข้อ ดีพอใช้ 1 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูง 5 อันดับแรกในเรื่องของท่านรู้สึก่วาวิชาชีพพยาบาลมีคุณค่าต่อสังคม ($\bar{X} = 3.55$) ท่านคิดว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นที่ยอมรับในสังคมเทียบเท่ากับวิชาชีพอื่น ($\bar{X} = 3.50$) ท่านรู้สึก่วาวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ไม่น่าสนใจ ($\bar{X} = 3.49$) ท่านภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกในวิชาชีพการพยาบาล ($\bar{X} = 3.44$) และ ท่านคาดว่าจะสมัครเป็นสมาชิกหรือให้การสนับสนุนกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 เรื่องได้แก่ ท่านไม่รู้สึกวิตกกังวลขณะฝึกปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.69$) ขณะฝึกปฏิบัติงานท่านไม่มีความรู้สึกกลัว ($\bar{X} = 2.70$) ท่านสามารถแก้ปัญหาหรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าในการฝึกปฏิบัติให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ($\bar{X} = 2.71$) ท่านสามารถจัดสภาพแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยได้ตรงตามความต้องการ และสภาพอาการของผู้ป่วยในขอบเขตความรับผิดชอบของนักศึกษา ($\bar{X} = 2.73$) ท่านรู้สึกมั่นใจว่าท่านจะต้องประสบความสำเร็จ ในการฝึกปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.79$)

2.5 การเปรียบเทียบ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา และ ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม อายุ ฐานะนักศึกษา

เหตุผลในการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล

2.5.1 สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา จำแนกตามช่วงอายุ
ฐานะนักศึกษา เหตุผลในการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล พบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของ
อาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนด
เอาไว้

2.5.2 ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า
ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกจำแนกตามช่วงอายุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์
ที่กำหนดเอาไว้

2.5.3 ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกจำแนกตามสถานภาพชั้นปี
พบว่า ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกด้าน ต่องานและต่อวิชาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านต่อตนเองนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระ
ดับ .05 โดยทุกด้านมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกสถานภาพชั้นปีเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์
ที่กำหนดเอาไว้

2.5.4 ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตามเหตุผลที่เลือกเข้า
ศึกษาวิชาชีพพยาบาลพบว่า ประสิทธิภาพปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ด้านต่อตนเองและต่องาน
ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านต่อวิชาชีพนั้นมีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกสถานภาพชั้นปี
เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้

3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา กับ
ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล

3.1 สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับปานกลางกับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และ
นักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล
ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3.2 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และ
นักศึกษารายด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทาง
คลินิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ

3.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรพยากรณ์จำแนกตาม
รายด้านของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือพบว่า เมื่อนำตัวพยากรณ์ทั้งหมด 6 ตัวมาพยากรณ์ประสพการณ์
ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกพบว่า สามารถพยากรณ์ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกได้
โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ร้อยละ 33.12 ($R^2 = .3312$) และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์
ถดถอยของตัวพยากรณ์ทั้งหมด ในรูปคะแนนมาตรฐานปรากฏว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์
ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ได้ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่
ด้านการเป็นแบบอย่าง และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง

เมื่อใช้วิธี Stepwise Solution พบว่า ด้านการเป็นแบบอย่าง (MODEL)
ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง (FACILIT) และด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและ
เอื้ออาทร (WARMTH) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทาง
คลินิกได้ร้อยละ 32.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง
ตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวกับตัวแปรเกณฑ์มีค่าเท่ากับ .5709 ซึ่งมีค่าสูงกว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
ระหว่างตัวพยากรณ์แต่ละตัวกับตัวแปรเกณฑ์ แสดงว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัว ร่วมกันอธิบายความ
แปรปรวนของประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ได้ดีกว่า การพยากรณ์ตัวเดียว

เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) พบว่าตัวพยากรณ์ที่มีค่า B สูงสุดคือ ด้านการเป็นแบบอย่าง (B=.2547) รองลงมาคือ การทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง (B=.1219) และ การแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร (B=.0827) ตามลำดับ แสดงว่า ด้านการเป็นแบบอย่าง มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก รองลงมาคือการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง และ การแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในรูปคะแนนดิบ และ สมการในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.6404 + .2547 \text{ MODEL} + .1219 \text{ FACILIT} + .0827 \text{ WARMTH}$$

สมการในรูปของคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .3653 \text{ MODEL} + .1718 \text{ FACILIT} + .1335 \text{ WARMTH}$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล

1.1 จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านของ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษานั้นพบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษารายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมรู้สึก ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการมีความซื่อสัตย์ และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง และรวมทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง(ตารางที่3) การที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนทางคลินิกนั้น บางครั้งอาจารย์ผู้สอนนั้นมุ่งแต่จะสอนนักศึกษา ทั้งในด้านความรู้และทักษะจนบางครั้งนึกถึงสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนทางคลินิก และควรได้รับการพัฒนาให้อยู่ในระดับเหมาะสมมาก งานวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Brown(1993) ซึ่งได้ศึกษาพบว่า อาจารย์และนักศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องของอำนาจแตกต่างกัน อาจารย์ให้ความสำคัญในเรื่องอำนาจทางการศึกษามากที่สุด คือมุ่งแต่จะสอน ส่วนนักศึกษานั้นให้ความสำคัญในเรื่องของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากที่สุด นักศึกษานั้นต้องการอาจารย์ที่เข้าใจเขาและพร้อมที่จะช่วยเหลือเขา

ในการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์นั้น สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญเพราะสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนั้น เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านบทบาทหน้าที่ และการเผชิญกับสิ่งต่างๆในชีวิต (Roger, 1961) รวมทั้งการเรียนรู้ในวิชาชีพพยาบาลนั้น อาจารย์พยาบาล ควรจะมีพัฒนาการในด้านการเป็นผู้ช่วยเหลือไปพร้อมกับพัฒนาการของนักศึกษา นักศึกษานั้นเกิดการเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือด้วยการฝึกปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การช่วยเหลือของอาจารย์ และอาจารย์ก็เรียนรู้ที่จะเป็นแบบอย่างด้านการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ โดยการลงมือกระทำร่วมกับนักศึกษา (Clark,1980)

ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาและคณาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาลจึงควรตระหนัก และให้ความสำคัญในเรื่องสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ตลอดจนพัฒนาระดับของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือให้อยู่ในระดับเหมาะสมมากขึ้นซึ่งอาจจะกระทำได้ในลักษณะของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ความคิด ความรู้สึกของตน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในคลินิกและการมีสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในด้านต่างๆ รวมทั้งสำรวจปัญหา ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว

1.2 จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยรายชื่อของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์ และนักศึกษานั้นพบว่า อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง 36 ข้อ และอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย 4 ข้อ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า อาจารย์สามารถรับรู้ความรู้สึกของนักศึกษาได้ถูกต้อง อาจารย์มอบหมายงานโดยคำนึงถึงความสามารถของนักศึกษาแต่ละบุคคล อาจารย์สื่อสารให้นักศึกษาทราบว่าอาจารย์เข้าใจความคิดและความรู้สึกของนักศึกษา อาจารย์พูดสะท้อนความรู้สึกให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงปัญหาของตน อาจารย์ทักทายและไต่ถามความรู้สึกของนักศึกษาอยู่เสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.29, 2.35, 2.39, 2.45, 2.45 ตามลำดับ ซึ่งใน 3 ข้อนั้นอยู่ในด้านการร่วมรู้สึก อย่างละ 1 ข้ออยู่ในด้านการยอมรับ และในด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร

การที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่าบางครั้งนั้น อาจารย์คำนึงถึงสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือในด้านการร่วมรู้สึกน้อย โดยที่อาจารย์ให้ความสำคัญน้อย ในการแสดงออกถึง การรับรู้ เข้าใจ ความรู้สึก ปัญหา และอารมณ์ของนักศึกษาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการร่วมรู้สึกเป็นพื้นฐานสำคัญในการให้ความช่วยเหลือ (Carkhuff, 1977) ซึ่งในการฝึกประสบการณ์ทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากอาจารย์ ทั้งในด้าน การเรียนรู้ และด้านส่วนตัว ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงควรตระหนัก และให้ความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการแสดงออกด้านการร่วมรู้สึกด้วย

ส่วนในด้านการยอมรับนั้น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ยอมรับในความเป็นบุคคลของนักศึกษาในระดับปานกลางโดยในการมอบหมายงานคำนึงถึงความสามารถของนักศึกษาแต่ละบุคคลในระดับน้อย ซึ่งสนับสนุนการวิจัยของ Theis (1986) ซึ่งพบว่าอาจารย์ขาดการยอมรับในตัวบุคคลของนักศึกษาโดยตำหนินักศึกษาในที่สาธารณะ รวมทั้งตำหนินักศึกษาต่อหน้าผู้ปวย

สำหรับด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรนั้น ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ทักทาย ได้ตามความรู้สึกของนักศึกษาในระดับน้อย ซึ่งเป็นเรื่องที่ได้รับการแก้ไขเพราะการเป็นครูที่ดี นั้นนอกจากจะต้อง มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการและด้านเทคนิคการสอนแล้ว จะต้อง ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีความรักและเมตตา ปราถนาดี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือ ซึ่งแสดงออกได้ง่ายโดยการทักทาย ได้ตามความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาซึ่งแสดงถึงความสนใจ และความเอื้ออาทรเพราะนักศึกษานั้นต้องการสิ่งเหล่านี้จากอาจารย์มาก เห็นได้จากการศึกษาถึง ลักษณะของการเป็นครูที่ดี โดยสอบถามจากนักศึกษานั้นพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องการ ให้ความสนใจและเอื้ออาทรเป็นอันดับหนึ่งของการเป็นครูที่ดี (Goodwin และ Steven, 1993) ดังนั้นอาจารย์จึงควรให้ความสำคัญในด้าน การแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรต่อนักศึกษาด้วย เช่น การยิ้มแจ่มใสกับนักศึกษาในการปฏิบัติงาน ให้กำลังใจในการแก้ปัญหาของนักศึกษา และให้ ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาจำแนก ตามช่วงอายุ สถานะภาพชั้นปี และจำแนกตามเหตุผลที่เลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลโดยรวม และรายด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ใน ระดับปานกลางทุกช่วงอายุเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้

ส่วนประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตามช่วงอายุชั้นปี พบว่า ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกจำแนกตาม ช่วงอายุไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกช่วงอายุ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ ที่กำหนดเอาไว้ ส่วนประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตามสถานะภาพชั้นปี พบว่า ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกด้าน ต่องานและต่อวิชาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทุกด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกสถานะภาพชั้นปี เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อายุ สถานะภาพชั้นปี และเหตุผลที่ เลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลนั้นไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือและอายุไม่เกี่ยวข้องกับ ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกแต่อย่างใด เพราะประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทาง คลินิกนั้นวัดได้โดยการรับรู้ และการรับรู้ที่ขึ้นอยู่กับ สิ่งเร้า ประสาทสัมผัส ประสพการณ์เดิมและ การแปลความหมายจากสิ่งที่สัมผัส (จรุง ภิรมย์ภักดี , 2528)

ส่วนประสพการณัปฏิบัติกาการพยาบาลทางคลินิกจำแนกตามสถานภาพชั้นปี ด้านต่อตนเองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยที่ชั้นปีที่ 2 ($\bar{X}=3.05$) มีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านต่อตนเองสูงกว่าชั้นปีที่3 ($\bar{X}=2.96$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนที่แตกต่างกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้นส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในเรื่องของแหล่งฝึกปฏิบัติจึงได้จัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติกาการพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐหลายแห่งโดยที่แหล่งฝึกของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 นั้นจะแตกต่างจากชั้นปีที่ 2 สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ตลอดจนลักษณะของเนื้อหาวิชาที่ฝึกปฏิบัติก็มีความแตกต่างกัน ประกอบกับการรับรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมา ความต้องการและความสนใจในขณะนั้น ตลอดจนสภาพแวดล้อม และลักษณะของสิ่งเร้าที่มาเร้า (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2530) และเหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือนักศึกษาชั้นปีที่2 นั้นเริ่มเข้าสู่สังคมของวิชาชีพความรับผิดชอบยังมีน้อย ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 นั้นความรับผิดชอบมีมากกว่า เขาจึงต้องการความมั่นใจและความเป็นอิสระมากขึ้นเพราะเขาจะมีความรู้สึกว่าเขาในใกล้ที่จะเป็นพยาบาลวิชาชีพโดยสมบูรณ์ (Peirce, 1991) ดังนั้น ความคิด ความรู้สึก และความคาดหวังด้านต่อตนเองในการฝึกปฏิบัติกาการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จึงสูงกว่าชั้นปีที่ 3

1.4 ประสพการณัปฏิบัติกาการพยาบาลทางคลินิก จำแนกตามเหตุผลที่เลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลพบว่า ประสพการณัปฏิบัติกาการพยาบาลทางคลินิก ด้านต่อตนเอง และต่องานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านต่อวิชาชีพนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกสถานภาพชั้นปีเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ ซึ่งจากการวิจัยจะเห็นว่านักศึกษาพยาบาลมีเข้ามาเรียนด้วยใจรักในวิชาชีพ โดยแสดงเหตุผลของการเข้าศึกษาไว้ว่าต้องการเข้ามาทำงานในอาชีพพยาบาลเพื่อช่วยเหลือชีวิตมนุษย์นั้นจะมีประสพการณัปฏิบัติกาการพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาเรียนด้วยเหตุผลอื่น เช่น เข้ามาเรียนเพราะเป็นความต้องการของผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะเจตนาคมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ความรู้สึกหรือความนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ (สุชา จันท์นเอม, 2533) ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตนาดี หรือ ความรู้สึกนึกคิด ต่อวิชาชีพกาการพยาบาลในทางที่ดีก่อนการเข้าศึกษา ย่อมมี ความคิด ความรู้สึก ในทางบวกมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่เข้ามา เรียนด้วยเหตุผลอื่นและในการจัดการเรียนกาการสอนทางคลินิกนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์จะต้องปลูกฝังให้นักศึกษามีเจตนาดีที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา กับประสพการณ์
ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

จากการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์
และนักศึกษากับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล พบว่าสัมพันธภาพ
เชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวม ($r = .54$) และรายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมรู้สึก
ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการมี
ความซื่อสัตย์ และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ
ปานกลางกับประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ($r = .34, .31, .38, .43, .54, \text{ และ } .46$
ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 6) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ว่า
สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสพการณ์ปฏิบัติการ
พยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งหมายความว่าถ้าสัมพันธภาพ
เชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาเป็นไปในทางบวก การรับรู้ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาล
ทางคลินิกก็เป็นไปในทางบวกด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือถ้าสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์
และนักศึกษายู่ในระดับเหมาะสมมาก การรับรู้ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกก็จะอยู่ใน
ระดับดีมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การคิด
ซึ่งรวมถึงการรับรู้ด้วย และ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลนั้นเป็นเป็นเรื่องสำคัญต่อการดำเนินชีวิต
(Sullivan อ้างในนิภา นิธยาสน 2530) และ Deyoung (1991) ก็ได้ให้ข้อคิดเห็น
เกี่ยวกับอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพว่า จะต้องมียกยะของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยที่อาจารย์
จะต้องให้ความสนใจในตัว of นักศึกษา รู้ถึงปัญหาต่างๆของนักศึกษา สอมรับในความเป็นบุคคล
ของนักศึกษา ในการติดต่อสื่อสารจะต้องมีความซื่อสัตย์ รวมทั้งมีความเอื้ออาทรและเข้าใจถึง
ประสพการณ์ของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พวงเพ็ญ รุฒพราม (2534) ที่สนับสนุนว่า
สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษานั้นเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง เพราะถ้านักศึกษาเกิดความ
ตึงเครียดเข้ากันไม่ได้กับอาจารย์ หรือมองอาจารย์เป็นเพียงผู้ตรวจสอบให้คะแนน ก็จะไม่สะดวก
กับการเรียนรู้ของนักศึกษา และการที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษานั้นคงจะไม่ได้พัฒนาแต่เพียง

เรื่องสถานที่สำหรับการฝึกปฏิบัติเท่านั้น ควรจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของอาจารย์และนักศึกษา รวมทั้งวิธีการสอน อาจารย์นั้นควรจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าการเป็นผู้ควบคุม การสอนนั้นควรอยู่ในบรรยากาศของความเชื่อ ไว้วางใจ และเอื้ออาทร ทำให้นักศึกษาได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนในการเรียนรู้ประสบการณ์ทางคลินิก (Reilly, 1992)

ซึ่งแนวความคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์และนักศึกษานี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bakanaukus (1987) ที่ว่า สัมพันธภาพของอาจารย์และนักศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตและพัฒนาการในด้านต่างๆ และช่วยให้เผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ดี สัมพันธภาพของอาจารย์ และนักศึกษาควรเริ่มด้วยการติดต่อสื่อสารด้วยความซื่อสัตย์ เชื่อและไว้วางใจ ช่วยเหลือและแบ่งปันนักศึกษา ทั้งทางด้านความคิดและความรู้สึก สัมพันธภาพของอาจารย์และนักศึกษานั้นจะช่วยนักศึกษาในการเรียนรู้และพัฒนาทั้งในด้านบุคลิกภาพและสมรรถนะทางวิชาชีพ

Reilly (1992) กล่าวว่าประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลนั้น ถูกจัดเตรียมไว้เพื่อให้นักศึกษาได้เริ่มเข้าสู่สังคมของวิชาชีพ ตระหนักในคุณค่า และเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบในวิชาชีพ การเรียนรู้นั้นจะง่าย ถ้านักศึกษาสนใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยปกติแล้วนักศึกษานั้นชอบที่จะมีกิจกรรมและเขาสามารถรับรู้ได้ถึงภาระและความสำเร็จของเขา การรับรู้ที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต และการรับรู้ที่คล้ายคลึงกัน ถ้านักศึกษารับรู้ถึงงานที่สมบูรณ์ และการประสบผลสำเร็จแล้ว เขาก็จะเรียนรู้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันด้วยทัศนคติทางบวก ดังนั้นการที่นักศึกษารับรู้ถึงสัมพันธภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ทางคลินิกและต่อเนื่องถึงประสบการณ์ทางคลินิก

ตามที่กล่าวมาจึงพอจะสรุปได้ว่า ถ้าสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก การรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลก็จะอยู่ในระดับดีมากด้วย และการที่นักศึกษามีการรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลที่ดี ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อ การประกอบวิชาชีพพยาบาล ส่งเสริมให้วิชาชีพมีความเจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญ และหาแนวทาง ส่งเสริมให้อาจารย์มีสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือกับนักศึกษาในระดับเหมาะสมมาก

ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษา
พยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่าตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ประสบการณ์ปฏิบัติการ
พยาบาลทางคลินิกได้ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่าง
ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง และการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร
เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน(B)พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีค่า B
สูงสุดคือด้านการเป็นแบบอย่าง(B=.2547) รองลงมาคือการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง
(B=.1219)และการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร(B=.0827)ตามลำดับแสดงว่า ด้านการ
เป็นแบบอย่างมีความสำคัญเป็นอันดับแรกในประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก รองลงมาคือ
การทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง และการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร

เมื่อใช้วิธี Stepwise Solution มีข้อค้นพบที่คล้ายกันคือ ด้านการเป็นแบบอย่าง
(MODEL) ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง (FACILIT)และด้านการแสดงออก
อย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร(WARMTH) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสบการณ์ปฏิบัติ
การพยาบาลทางคลินิกได้ร้อยละ32.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากข้อค้นพบที่ว่า สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือด้านการเป็นแบบอย่างสามารถอธิบายความ
แปรปรวนของประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกได้เป็นอันดับแรก ซึ่งอธิบายความแปรปรวน
ได้ร้อยละ28.69 (R^2 Change=.2869)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีความสัมพันธ์ทางบวก
เมื่อพิจารณาน้ำหนักทิศทาง (Beta=.3656) แสดงว่า ถ้าสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์
และนักศึกษาด้านการเป็นแบบอย่างเหมาะสมมาก มีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาล
ทางคลินิกดีมากร้อยละ 28.69 เนื่องจากการศึกษาวิชาชีพพยาบาลนั้นการเป็นแบบอย่างของ
อาจารย์จะช่วยหล่อหลอมความเป็นวิชาชีพให้แก่ผู้เรียน (ฟาริดา ลิบบราสมิ, 2530)และสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ O, Sher and Parsons (1979) ได้ศึกษาพบว่าการเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์
นั้นเป็นพฤติกรรมของอาจารย์ที่ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลนั้น
เกิดจากการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของตนเองและอีกส่วนหนึ่งเกิดจาก
การสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น (Bandura, 1986)

เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ การทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงเข้าไปในขั้นตอนที่สอง สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวน ของประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ได้เป็นร้อยละ 31.29 ($R^2 = .3129$) เมื่อพิจารณาน้ำหนัก และทิศทาง ($Beta = .1718$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่าถ้าสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือ ของอาจารย์และนักศึกษาด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงเหมาะสมมากก็มีแนวโน้ม ที่จะมึประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเพิ่มขึ้นดีมาก ร้อยละ 2.60 ($R^2 \text{ Change} = .0260$) เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร (WARM) เข้าไปเป็นขั้นตอนที่สาม สัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มเป็น .3260 ($R^2 = .3260$) มีความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .1335$) แสดงว่าถ้าสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์และนักศึกษา ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรเหมาะสมมาก ก็มีแนวโน้มที่จะมึประสพการณ์ปฏิบัติการ พยาบาลทางคลินิกดีมากได้เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1.31 ($R^2 \text{ Change} = .0131$)

จากที่กล่าวมาพบว่ามีตัวพยากรณ์ 3 ตัวสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประ สพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกได้มากกว่าตัวพยากรณ์ตัวใดตัวหนึ่งและจากผลการวิจัยพบว่า ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกเป็นไปในทางบวก ดังนั้นสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือของ อาจารย์และนักศึกษาจะอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ถ้าอาจารย์มีพฤติกรรม ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงรวมทั้งด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร เหมาะสมมาก ผู้บริหารการศึกษาและนักการศึกษาพยาบาลจึงควรหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบที่ เหมาะสมในการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือด้านการเป็นแบบอย่างด้านการทำกิจกรรมส่งเสริม การเรียนรู้โดยตรงรวมทั้งด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ซึ่งอาจทำได้โดยการศึกษา วิจัยหารูปแบบการสร้างสัมพันธ์ภาพเชิงช่วยเหลือที่ประกอบด้วยด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการทำ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรงและด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรและทดสอบผล ของรูปแบบที่สร้างขึ้นที่มีต่อประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล นอกจากนี้ จากการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวสามารถพยากรณ์ประสพการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก ได้โดยมีสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ร้อยละ 32.60 และยังมีส่วนที่เหลืออีก 67.40% ซึ่งหมายความว่า นอกจากตัวแปร 3 ตัวคือ ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง

ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทรแล้ว น่าจะมีตัวแปรอื่นร่วมกันทำนุภาพการรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้แก่สัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน พยาบาลประจำการและบุคลากรในที่ปฏิบัติงาน เพราะนอกจากอาจารย์พยาบาลแล้วกลุ่มเพื่อนและพยาบาลประจำการก็เป็นสิ่งแวดล้อมทางคลินิกที่มีความสำคัญต่อการรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล (Windsor, 1987) นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลก็น่าจะมีส่วนร่วมในการทำนุด้วย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผู้บริหารการศึกษาจึงควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้อาจารย์มีสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ ให้อยู่ในระดับเหมาะสม โดยการสนับสนุน สอดแทรก ชี้แนะแนวทาง ให้อาจารย์ได้ตระหนักถึง ความสำคัญของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ในด้านการร่วมรู้สึก ด้านการยอมรับ ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการมีความซื่อสัตย์ และด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง
2. ในการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนนั้นนอกจากจะคำนึงถึงวุฒิการศึกษา ความสามารถและความเหมาะสมแล้ว ควรจะคำนึงถึงการมีทักษะในเรื่องสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือโดยเฉพาะในด้าน การร่วมรู้สึก การเป็นแบบอย่าง และการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้คณาจารย์ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในคลินิก และการมีสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษาในด้านต่างๆรวมทั้งสำรวจปัญหา ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว
4. ในการจัดการเรียนการสอนทางคลินิกอาจารย์ควรปลูกฝังให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. สร้างรูปแบบการสร้างสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างอาจารย์และนักศึกษาที่ประกอบด้วย ด้านการเป็นแบบอย่าง ด้านการทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง ด้านการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร และทดสอบผลของรูปแบบที่สร้างขึ้นที่มีต่อประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล
2. ควรศึกษาสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลที่สัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล
3. ควรศึกษาสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือระหว่างพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลที่สัมพันธ์กับการรับรู้ประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล